

Vergaderjaar 2015–2016

26 150

Algemene Vergadering der Verenigde Naties

Nr. 145

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 20 oktober 2015

Graag bied ik u hierbij de reactie aan op het verzoek van de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken van 1 oktober 2015 inzake een schriftelijke reactie op het intrekken van de resolutie in de VN Mensenrechtenraad inzake Jemen.

Nederland dient sinds 2011 in de Mensenrechtenraad samen met de Jemenitische regering een resolutie in over de mensenrechtensituatie in Jemen. Gezien de zorgwekkende staat waarin Jemen sinds het uitbreken van de burgeroorlog verkeert, was er voor het kabinet een duidelijk belang dat de Mensenrechtenraad ook dit jaar weer een resolutie zou aannemen. Net als voorgaande jaren was de inzet van het kabinet om samen met de regering van Jemen te komen tot een ontwerpresolutie die kon rekenen op consensus in de Raad. De ernstige humanitaire situatie en de veelvuldige berichten over grootschalige mensenrechtenschendingen in Jemen waren aanleiding om in te zetten op een resolutie die zowel aandacht besteedde aan mensenrechtenschendingen door alle partijen betrokken bij het conflict als aan het belang van een internationaal onafhankelijk onderzoek. Een groot aantal landen en NGO's steunde Nederland daarin. Ook de Hoge Commissaris voor de Rechten van de Mens adviseerde in die richting.

Tijdens het onderhandelingsproces bleek er geen steun te bestaan bij de Jemenitische regering voor een internationaal onderzoek. De Arabische groep kwam toen – met instemming van de Jemenitische regering – tijdens het onderhandelingsproces met een eigen ontwerpresolutie. In deze ontwerpresolutie was voor het kabinet onvoldoende gegarandeerd dat de door Jemen zelf ingestelde nationale onderzoekscommissie onafhankelijk, transparant, en volgens internationale standaarden te werk zou gaan. Bovendien werd in de Arabische ontwerpresolutie aanvankelijk alleen zorg uitgesproken over mensenrechtenschendingen door de Houthi's en de Saleh militias. Nederland heeft toen geprobeerd om Jemen en de Arabische groep tot een compromis te bewegen, door het indienen van een eigen resolutie.

Gaandeweg werd duidelijk dat de Nederlandse resolutie niet zou worden aangenomen. De Arabische tekst daarentegen zou wel met meerderheid van stemmen worden aangenomen. Daarnaast stuurde een aantal Westerse landen aan op een resolutie die met consensus zou worden aangenomen.

Nederland heeft toen besloten de eigen resolutie in te trekken, maar pas nadat een aantal voor Nederland belangrijke elementen in de door de Arabische landen ingediende resolutie was overgenomen, te weten

- 1) De Raad spreekt zorg uit over schendingen van mensenrechten en humanitair oorlogsrecht door alle partijen
- 2) De Raad roept op tot het naleven van de internationale verplichtingen op die terreinen.
- 3) OHCHR krijgt voldoende staf, zodat de nationale onderzoekscommissie met technische assistentie ondersteund kan worden.
- 4) Tijdens de eerstvolgende zitting van de Mensenrechtenraad in maart 2016 zal de Hoge Commissaris mondeling rapporteren over het werk van de nationale onderzoekscommissie, alsmede over de ontwikkelingen van de mensenrechtensituatie in het algemeen in Jemen.
- 5) In september 2016 zal de OHCHR – zoals elk jaar – komen met een uitvoerige rapportage over de ontwikkelingen in Jemen op het terrein van mensenrechten.
- 6) De resolutie wijst erop dat humanitaire hulp bevordert en niet gehinderd moet worden en roept alle partijen op tot het verzekeren van de toegang tot humanitaire hulp in het hele land.

Het kabinet heeft besloten – ondanks deze toevoegingen – de uiteindelijke resolutie niet mede in te dienen, onder meer omdat er onvoldoende garantie is dat de nationale onderzoekscommissie volgens internationale standaarden zal functioneren. In de verklaring die Nederland heeft uitgesproken nadat de resolutie was aangenomen is tot slot het volgende benadrukt:

- Het kabinet vindt de situatie in Jemen extreem zorgwekkend
- Het is van essentieel belang dat grove mensenrechtenschendingen worden besproken in de Raad
- Het conflict in Jemen kan niet worden opgelost met alleen militaire middelen
- De nationale commissie moet in de gelegenheid worden gesteld om op een onafhankelijke en transparante wijze onderzoek te doen dat tevens voldoet aan internationale standaarden.

Voor het restant van uw verzoek, dat ik los zou willen zien van het bovenstaande, verwijs ik naar beantwoording van vragen over de benoeming van de Saoedische Permanent Vertegenwoordiger bij de Verenigde Naties in Genève tot voorzitter van de zogeheten Consultative Group.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
A.G. Koenders